

Vyhodnocení realizačního projektu záchranného programu sysla obecného (*Spermophilus citellus*) v ČR pro rok 2022

V následujícím přehledu jsou uvedeny aktivity, které proběhly v rámci realizace záchranného programu v roce 2022. U jednotlivých opatření je kurzívou uveden plán činností, který byl navržen v realizačním projektu (dále „RP“) pro rok 2022 a v návaznosti je uvedena realizace činností v tomto roce. Číslování jednotlivých kapitol respektuje a odkazuje k členění v ZP.

3.1 Péče o biotop

3.1.1 Zajištění managementu lokalit výskytu sysla

RP:

V roce 2022 bude opět zajištěn management na všech z hlediska početnosti nejvýznamnějších lokalitách výskytu sysla obecného, tzn. na lokalitách s odhadem početnosti min. 100 jedinců podle posledního monitoringu z roku 2021 nebo se stoupající početností v posledních letech, dále na posilovaných a nově založených lokalitách a dle možností pak i na ostatních méně početných lokalitách. Kosení či pastva nebudou zajištěny především na lokalitách, na kterých mají kolonie izolovaný nebo roztroušený výskyt ve značně heterogenním prostředí vinic, sadů a zahrad. V takových podmínkách není možné ani smysluplné zavést jednotný a pravidelný management.

Na organizačním zajištění managementu se budou podílet garanti jednotlivých lokalit, pracovníci regionálních pracovišť AOPK ČR, případně i jiné subjekty (např. místní aerokluby, krajské úřady). Popis činností a plánované zdroje financí viz Tab. 1.

Tabulka 1. Přehled plánovaných příspěvků na management lokalit s výskytem sysla obecného pro rok 2022.

Lokalita	Činnost	Garant smlouvy/ projektu	Organizace	Zhotovitel	Zdroj dotace
Bezděčín	kosení	Petr Lumpe/ Radek Kouřík	AOPK ČR – RP SCHKO Kokořínsko – Máchův kraj/KÚ Středočes. kraje	Aeroklub Mladá Boleslav	POPFK/KÚ
Bořitov	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Bořitov	POPFK
Břeclav - Ladná	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Břeclav	POPFK
Hliniště	pastva	Vladislav Kopecký	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Malá Černoc s.r.o.	PPK
Hodkovice n/Mohelkou	kosení	Václav Luka	AOPK ČR – RP Liberecko	Aeroklub Hodkovice nad Mohelkou	POPFK
Hrádek	kosení	Vladislav Kopecký	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Aeroklub Raná	PPK
Ivančice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Tomáš Schoř	POPFK
Jamolice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Eliška Bláhová, Patrik Vojtek	POPFK

Kolín	kosení	Kateřina Pokorná	KÚ Středočeského kraje	Aeroklub Kolín	KÚ
Kyjov - Milotice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Kyjov	POPFK
Loděnice	kosení, pastva	Jaroslav Veselý	AOPK ČR - RP SCHKO Křivoklátsko	Jan Habetín, Ivana Marhoulová ml.	PPK
Medlánky	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Brno - Medlánky	POPFK
Mirotslav	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Mirotslav	POPFK
Mohelno	kosení	Jana Matrková	AOPK ČR – RP SCHKO Žďárské vrchy	Bernard Macek	PPK
Nad Řekami	pastva, odkřovinění	Janka Čejková	KÚ Jihomorav. kraje	Není znám, proběhlo v režii KÚ	KÚ
Odolický vrch	pastva, odkřovinění	Vladislav Kopecký	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Jan Hála	PPK
Písečný vrch	pastva	Radovan Douša	KÚ Ústeckého kraje	Není znám, proběhne v režii KÚ	KÚ
Radouč	kosení, pastva	Petr Lumpe	AOPK ČR – RP SCHKO Kokořínsko – Máchův kraj	Statutární město Mladá Boleslav	POPFK
Raná	kosení, mulčování, přepasení,	Vladislav Kopecký	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Jan Hála	PPK
Roudnice n/L	kosení	Tomáš Stuchlík	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Aeroklub MAS Roudnice n. L.	POPFK
Strakonice	kosení	Tomáš Bodnár	AOPK ČR – RP Jižní Čechy	Aeroklub Strakonice	POPFK
Velká Dobrá	kosení	Lucie Palivcová	AOPK ČR – RP Střední Čechy	Aeroklub Kladno	POPFK
Velké Pavlovice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR- RP Jižní Morava	ALKA Wildlife	POPFK
Vyškov	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR- RP Jižní Morava	Aeroklub Vyškov	POPFK

Realizace:

Management na většině lokalit výskytu sysla byl v roce 2022 zajištěn převážně dle původního plánu. U několika lokalit došlo z personálních důvodů ke změně garanta smlouvy/projektu. Na lokalitě Velké Pavlovice se z organizačních důvodů nepodařilo zajistit kosení. Srovnání lze provést porovnáním tabulek č. 1 a 2.

Tabulka 2. Přehled lokalit s finančním příspěvkem za dané plánované managementy pro sysla v roce 2022.

Lokalita	Činnost	Garant smlouvy/projektu	Organizace	Zhotovitel	Zdroj dotace
Bezděčín	kosení	Petr Lumpe/ Radek Kouřík	AOPK ČR – RP SCHKO Kokořínsko – Máchův	Aeroklub Mladá Boleslav	POPFK/KÚ

			kraj/KÚ Středočes. kraje		
Bořitov	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Bořitov	POPFK
Hliniště	pastva	Veronika Dočekalová	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Malá Černoc s.r.o.	PPK
Hodkovice n/Mohelkou	kosení	Václav Luka	AOPK ČR – RP Liberecko	Aeroklub Hodkovice nad Mohelkou	POPFK
Hrádek	kosení	Veronika Dočekalová	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Aeroklub Raná	POPFK
Jamolice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Eliška Bláhová, Patrik Vojtek	POPFK
Kolín	kosení	Kateřina Pokorná	KÚ Středočeského kraje	Aeroklub Kolín	KÚ
Kyjov - Milotice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Kyjov	POPFK
Loděnice	kosení, pastva	Jaroslav Veselý	AOPK ČR - RP SCHKO Křivoklátsko	Jan Habetín, Ivana Marhoulová ml.	PPK
Medlánky	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Brno - Medlánky	POPFK
Mirotav	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Mirotav	POPFK
Mohelno	kosení	Jana Matrková	AOPK ČR – RP SCHKO Žďárské vrchy	Bernard Macek	PPK
Nad Řekami	pastva, odkrovinění	Janka Čejková	KÚ Jihomorav. kraje	Není znám, proběhlo v režii KÚ	KÚ
Odolický vrch	pastva, odkrovinění	Vladislav Kopecký	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Jan Hála	PPK
Písečný vrch	pastva	Radovan Douša	KÚ Ústeckého kraje	Není znám, proběhlo v režii KÚ	KÚ
Radouč	kosení	Petr Lumpe	AOPK ČR – RP SCHKO Kokořínsko – Máchův kraj	Statutární město Mladá Boleslav	POPFK
Raná	kosení, mulčování, přepasení	Veronika Dočekalová	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Jan Hála	PPK
Roudnice n/L	kosení	Veronika Dočekalová	AOPK ČR – RP SCHKO České středohoří	Aeroklub MAS Roudnice n. L.	POPFK
Strakonice	kosení	Tomáš Bodnár	AOPK ČR – RP Jižní Čechy	Aeroklub Strakonice	POPFK
Velká Dobrá	kosení	Lucie Palivcová	AOPK ČR – RP Střední Čechy	Aeroklub Kladno	POPFK
Vyškov	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Vyškov	POPFK

V rámci projektu Monitoring a podpora sysla obecného na jižní Moravě 2022 realizovaného organizací ALKA Wildlife pokračoval management dvou stepních strání ve Velkých Pavlovicích (projekt byl podpořen MŽP z Programu na podporu projektů nestátních neziskových organizací). Udržována je také sečená louka s vysazenými ovocnými stromy u letiště v Miroslavi.

3.1.2 Obnova lokalit s biotopem vhodným pro sysla obecného

RP:

V rámci tohoto opatření nejsou zatím pro rok 2022 plánovány žádné konkrétní aktivity. Na lokalitách, které připadají v úvahu pro další repatriace (Bečovský vrch, Odolický vrch) je stav biotopu uspokojivý, po finálním výběru místa pro repatriaci bude opětovně zkontrolován a v případě potřeby budou zajištěny potřebné úpravy.

Realizace:

V rámci tohoto opatření na jaře proběhla na lokalitě Odolický vrch pastva a kosení. Tato lokalita byla zařazena mezi zvažované pro repatriaci sysla v oblasti Českého středohoří již v roce 2021. Repatriace se zde nakonec, s ohledem na nedostatek jedinců pro vypouštění, neuskutečnila ani v roce 2022 - více podrobností viz část 3.2.2.

3.2 Péče o druh

3.2.1 Experimentální ověření možností umělých chovů

RP:

ZOO Praha

V již fungujícím odchovu v ZOO Praha bude v roce 2022 pokračovat základní péče o voliér, dokrmování syslů a pastva lokality, které budou zajišťovat pracovníci ZOO. Na jaře budou provedeny kontrolní odchyty a čipování jedinců, a to pokud možno jak ve voliére, tak na přilehlém svahu pod Sklenářkou.

ZOO Brno

V odchovu v ZOO Brno, který byl založen v roce 2015, bude v roce 2022 pokračovat základní péče o voliér, dokrmování syslů a kosení vegetace, které budou zajišťovat pracovníci ZOO. Na jaře po probuzení syslů bude provedena kontrola a pozorování zvířat v odchovu a následně v červnu, kdy by už měla na lokalitě aktivovat tohoroční mláďata, budou provedeny kontrolní odchyty a čipování.

ZOO Hluboká nad Vltavou

V odchovu v ZOO Hluboká nad Vltavou, resp. v ZS Rozovy u Temelína, který byl založen v roce 2016, bude v roce 2022 pokračovat základní péče o voliér, dokrmování syslů a kosení vegetace, které budou zajišťovat pracovníci ZOO. Na jaře po probuzení syslů bude provedena kontrola a pozorování zvířat v odchovu a následně v červnu, kdy by už měla na lokalitě aktivovat tohoroční mláďata, budou provedeny kontrolní odchyty a čipování. Vzhledem k hromadnému úmrtí syslů, který v chovné voliére ZS Rozovy způsobil přívalový déšť v létě 2021, bude zdejší chov posílen jedinci z dostupných zdrojů ze spolupracujících chovných zařízení.

Záchranná stanice (ZS) Vlašim

V odchovu v ZS Vlašim, který byl založen v roce 2015, bude v roce 2022 pokračovat základní péče o voliér, dokrmování syslů a kosení vegetace, které budou zajišťovat pracovníci ZS. Na jaře po probuzení syslů bude provedena kontrola a pozorování zvířat v odchovu a následně v červnu, kdy by už měla na lokalitě aktivovat tohoroční mláďata, budou provedeny kontrolní odchyty a čipování.

V předchozí sezóně (2021) zde byl při kontrolních odchycích zaznamenán významný pokles počtu chovaných jedinců, proto musí být v roce 2022 chovu věnována zvýšená pozornost.

V případě dobrého stavu všech odchovů, tj. za předpokladu, že bude možné z nich celkem odebrat dostatečné množství jedinců a zároveň zachovat dostatečné množství zvířat pro jejich další fungování, bude koncem července či počátkem srpna přistoupeno k repatriaci syslů dle plánu v opatření 3.2.2 níže.

Pro zvýšení genetické variability v jednotlivých odchovech bude případně po konzultaci s odborníky v průběhu sezóny (v době, kdy to bude pro zvířata znamenat co nejmenší komplikace) provedena výměna několika málo jedinců mezi odchovy.

Realizace:

Aktivita týkající se odchovu syslů v Zoo Praha, Zoo Brno, ZS Rozovy u Temelína, Zoo Hluboká a ZS Vlašim byly až na výjimky splněny dle plánu. Jmenované spolupracující organizace zajistily péči o zázemí a přikrmování syslů během sezóny a provedeny byly i kontrolní odchyty v těchto odchovech.

V Zoo Praha se uskutečnily odchyty v termínu 15. a 17. 4. 2022. Odchyty proběhly v chovné voliére i mimo voliér, tedy na spásaném svahu pod Sklenářkou. Celkem bylo v obou dnech ve voliére i mimo ni chyceno 10 syslů (6 samců, 4 samice). Další odchyty proběhly dne 15. 6. opět ve voliére i mimo ni, kdy bylo chyceno 10 syslů (5 samců, 5 samic), z toho 7 tohoročních mláďat. Bylo zjištěno, že samice se množí ve voliére i mimo ni. Protože bylo v minulých letech v chovu zjištěno velmi málo mláďat a poslední dva roky (2021 a 2022) představovaly první úspěšnější rozmnožování po několika sezónách, nebyla prozatím z chovu odebrána žádná zvířata pro účely repatriací či posílení lokalit.

V Zoo Brno byl v roce 2022 počet mláďat v chovu oproti loňskému roku nepatrně nižší. Celkově byl ale chov opět hodnocen jako úspěšný, a proto bylo již třetím rokem rozhodnuto k vypuštění 20 jedinců do umělých nor v rámci repatriace tentokrát na lokalitu PP Syslí louky u Loděnice. Tato akce proběhla dne 14. 7. 2022, přičemž vypuštěno zde bylo 12 samic a 8 samců (ale jeden jedinec uhynul ještě před vypuštěním na lokalitu).

V ZS Vlašim se kontrolní odchyty uskutečnily 14. 6. 2022. Celkem bylo chyceno 30 syslů (11 samců a 19 samic), z toho počtu bylo 20 tohoročních mláďat. Oproti předchozímu roku, kdy bylo v chovné voliére chyceno pouze 11 syslů (3 samci, 8 samic), z toho 3 tohoroční mláďata, je to výrazné navýšení počtu jedinců. Protože byla početnost poměrně vysoká, bylo z chovu odebráno 10 syslů, kteří posílili lokalitu PP Syslí louky u Loděnice. Akce proběhla dne 14. 7. 2022, přičemž zde bylo vypuštěno 5 samic a 5 samců.

V ZOO Hluboká se kontrolní odchyty uskutečnily 4. 7. 2022. Celkem bylo chyceno 29 syslů (22 samců a 7 samic), z toho 23 tohoročních mláďat. Z tohoto chovu bylo odebráno 5 syslů (všichni samci), kteří posílili lokalitu PP Syslí louky u Loděnice. Akce proběhla dne 3. 8. 2022.

3.2.2 Repatriace sysla obecného

RP:

V rámci tohoto opatření je pro rok 2022 plánováno pokračování repatriací v oblasti Českého středohoří a v jihomoravských Velkých Pavlovicích. Dle aktuální situace v průběhu sezóny v odchovech a na předem vybraných lokalitách bude v létě realizována další fáze repatriace na lokalitu Hliniště, kde proběhlo první vypouštění v roce 2019, a druhé v roce 2021. Pro účely pokračující repatriace na tuto lokalitu by měli být prioritně využiti jedinci pocházející z českých chovů a spolupracujících německých zoologických zahrad. Pro druhou etapu repatriace na lokalitu Velké Pavlovice–Šlechtitelka, kde bylo v roce 2021 vypuštěno 40 syslů z lokality Radouč, budou v případě dostatečného počtu mláďat využiti jedinci z odchovu Zoo Brno, případně jedinci z lokalit Miroslav či Brno–Medlánky, kde se nacházejí početné a prosperující syslí populace. Realizace třetí etapy repatriace na lokalitu Břeclav–Ladná, kde bylo vypouštění jedinců poprvé provedeno v roce 2020, bude zvážena dle výsledků jarního a letního monitoringu. Repatriace do NPP Mladá u Milovic, která je již několikátým rokem vybrána jako vhodná lokalita pro tyto účely, bude muset být pravděpodobně znovu přeložena na neurčito, a to kvůli nepříliš příznivému stavu početnosti populací syslů na lokalitách, které utrpěly ztráty při přivalových deštích a nepřízní počasí v předchozích sezónách, a které budou vyžadovat posílení (Strakonice, Loděnice, Roudnice nad Labem).

Realizace:

Z důvodu proměnlivého počasí byl v průběhu jara a poté i v létě plán realizace tohoto opatření upravován podle aktuálních potřeb. Ke všem změnám vždy docházelo po předchozích konzultacích se spolupracujícími odborníky, a to tak, aby výsledný plán co nejlépe reflektoval aktuální podmínky panující jak v chovech, tak na předem vybraných lokalitách, kam měli být původně sysli vypouštěni, resp. odkud měli být odchyťováni.

Od posílení jihomoravské lokality Velké Pavlovice–Šlechtitelka bylo nakonec v průběhu sezóny ustoupeno. Výsadek ve Velkých Pavlovicích u šlechtitelské stanice v roce 2022 nebyl zhodnocen nijak příznivě; přímo v místě vypouštění byly letos na jaře zaznamenány pouhé 4 používané vchody do nor, později v létě už pouze jediná obydlená nora. Vypuštěno zde přitom bylo v roce 2021 celkem 40 syslů. Realizační tým se tedy shodl na tom, že další dovezení syslů na stejnou lokalitu by bylo příliš riskantní. Sysli tedy budou do Velkých Pavlovic vypuštěni až poté, co bude pro tento účel vybráno vhodnější místo.

V roce 2022 byla tedy realizována pouze další fáze repatriace na lokalitě Hliniště, kde proběhlo první vypouštění v roce 2019, a druhé v roce 2021 (viz dále opatření 3.2.3).

Lokalita Břeclav – Ladná - další posílení neproběhlo, vzhledem k dobrému stavu populace nebylo vyhodnoceno jako potřebné.

Repatriace do NPP Mladá u Milovic byla dle předpokladu znovu přeložena na neurčito, kvůli nepříliš příznivému stavu početnosti populací syslů na lokalitách, které utrpěly ztráty při přivalových deštích a nepřízní počasí v předchozích sezónách, a které vyžadovaly posílení.

3.2.3 Posilování malých populací sysla obecného

RP:

V rámci tohoto opatření bude v roce 2022 pokračovat monitoring a vyhodnocování na již posílených lokalitách. Bude-li k dispozici dostatek jedinců pro tyto účely (chovy zoologických zahrad), bude dle aktuální situace realizováno opětovné posílení v Roudnici nad Labem a v Loděnici – na základě pravidelného hodnocení, tj. dle výsledků monitoringu 2022 a aktuálního stavu. Prioritní z hlediska posílení je letos lokalita Strakonice, kde byl v minulé sezóně zaznamenán výrazný pokles početnosti (z vyšších desítek pokles na jednotky syslů vlivem zaplavené plochy letiště v důsledku opakovaných přívalových dešťů).

Realizace:

Stejně tak jako u výše uvedených repatriačních akcí bylo i u posilování malých populací sysla obecného přistoupeno ke změně plánů oproti původním, přičemž tato změna reflektovala aktuální stav populací a počasí. Pro veškeré akce byly vyřízeny potřebné výjimky a souhlasy vlastníků pozemků.

V roce 2022 proběhlo posílení populace syslů na dvou lokalitách: Loděnice (PP Syslí louky u Loděnice) a Hliniště (Milá - Hliniště). V Loděnici proběhlo posílení populace již druhým rokem a bylo uskutečněno ve dvou etapách. V první etapě bylo 14. července vypuštěno do ohrádek s umělými norami celkem 29 jedinců (17 samců a 12 samic) z chovů Zoo Brno a ZS Vlašim. V druhé etapě 3. srpna je následovalo dalších 5 samců ze Zoo Hluboká nad Vltavou, kteří byli vypuštěni do stávajících nor. Druhou posílenou lokalitou se 15. 7. 2022 stalo Hliniště v CHKO České středohoří, kde bylo realizováno posílení populace již v roce 2021 po repatriaci provedené v roce 2019. Sysli byli na Hliniště dopraveni hned z několika spolupracujících zahraničních zoologických zahrad: z německých Zoo Opel (4 samci, 3 samice) a Zoo Norimberk (2 samci, 4 samice) a ze švédské Nordens Ark (12 samců, 7 samic). Sysli byli vypuštěni do ohrádek s umělými norami. Po vypuštění probíhal na obou lokalitách monitoring ve zvýšené intenzitě a bylo zde distribuováno krmení v podobě neloupaných slunečnicových semínek, ovoce a zeleniny, aby byla zvýšena šance na úspěšnou akceptaci lokality nově přichozími sysly.

Od vypouštění syslů na letišti Strakonice, kde byl od roku 2021 zaznamenán kritický úbytek jedinců způsobený opakujícími se silnými přívalovými srážkami, muselo být nakonec odstoupeno. Pro vypouštění již byla vybrána okrajová část letiště, která nebyla dešti tolik ovlivněna, nicméně v přípravné fázi spočívající v odchytu syslů v expozičním chovu v Zoo Hluboká nad Vltavou se nepodařilo nachytat potřebné množství zvířat - respektive, z odchycených zvířat byla naprostá většina tvořena samci, a v případě odchycených samic byla buď jejich hmotnost neslučitelná s využitím pro vypouštění do volné přírody (hmotnost se pohybovala kolem 100 g) nebo se jednalo o dospělou samici dosud kojící - tyto samice tedy musely být vráceny zpět do chovu.

Všechna vypouštěná zvířata byla nejprve prohlédnuta, zvážena, bylo určeno jejich pohlaví a věk. Celkem bylo v roce 2022 na nové lokality přemístěno 66 zvířat (34 jedinců z českých chovů a 32 jedinců ze zahraničí).

Všechny uvedené lokality byly dále pravidelně navštěvovány a monitorovány, nicméně úspěšnost výsadku bude možné posoudit nejdříve v příští sezóně.

3.3 Monitoring stavu populace**RP:**

Jarní kontrola lokalit proběhne v dubnu, popřípadě v květnu, letní celorepublikový monitoring se uskuteční v červnu a červenci. Jarní kontroly budou provedeny především garanty jednotlivých lokalit, letní monitoring bude prováděn realizačním týmem ZP ve spolupráci s garanty jednotlivých lokalit. Lokality budou svými garanty též průběžně (dle potřeby) navštěvovány, zejména za účelem smluvení a následné kontroly prováděného managementu tam, kde je na něj vydáván finanční příspěvek.

V Mladé Boleslavi na lokalitě Bezděčín proběhne monitoring nejen na území dosud monitorované EVL, ale také na sousedních pozemcích západně od letiště (směrem k lokalitě Sahara), kde byly v předchozím roce zaznamenány problémy související s výstavbou rodinných domů v místech, kde je možný, ale dosud neprokázaný výskyt sysla.

Dle situace budou prověřována případná hlášení o výskytu sysla na nových lokalitách.

Realizace:

Jarní i letní monitoring proběhly dle plánu, výsledky letního monitoringu jsou shrnuty v závěrečné zprávě (Matějů a Brzobohatá, 2022), jejíž přílohou je i tabulka odhadů početnosti syslů na jednotlivých lokalitách a plošné zákresy výskytu na jednotlivých lokalitách v NDOP. Zde uvádíme v Tabulce 3 vývoj početnosti na sledovaných lokalitách v letech 2008-2022. Trend vývoje početnosti sysla obecného v ČR se jeví jako setrvalý až mírně pozitivní, a to i v případě, pokud posuzujeme trendy na jednotlivých lokalitách. U 14 populací se odhadované počty jedinců oproti loňskému roku zvýšily. Na 6 lokalitách byl zaznamenán pokles početnosti. Největší pokles byl zaznamenán na lokalitách Biskoupky (50 %), Obora (89 %) a Loužek – Trhovky (95 %). Na 9 lokalitách není možné nebo vhodné trend jednoznačně vyhodnocovat. Jde o uměle posilované populace, populace na lokalitách ve vinicích či populace známé jen krátkou dobu. V roce 2022 došlo k zániku dvou populací – na louce u recepcie kempu Bor (Trhovky) a na letišti ve Strakonici. Příčinou byla dlouhodobě nízká početnost jedinců respektive často opakované nevhodné meteorologické podmínky – přívalové srážky. Výskyt syslů se nepodařilo prokázat ani na lokalitě Újezd u Brna, která je považována za zaniklou od roku 2021, a také na lokalitě Medlánky-trávník u trafostanice, kde byl v roce 2018 náhodně zaznamenán výskyt jednoho jedince. Naproti tomu byla objevena nová satelitní populace syslů nedaleko obce Hnanice na Havranickém vřesovišti. Na základě nálezů nor v pastvině exmoorských koní se zde v červnu podařilo doložit výskyt dospělé samice a čtyř mláďat. Celková početnost syslů v ČR byla odhadnuta na více než 6030 jedinců, což představuje velmi nepatrný nárůst oproti roku 2021, konkrétně o cca 30 jedinců. Výskyt syslů byl potvrzen na 40 lokalitách v ČR.

Tabulka 3. Přehled odhadované početnosti syslů na jednotlivých lokalitách. Kurzívou jsou zapsány lokality pravděpodobně již zaniklé, avšak v roce 2022 stále sledované. Od roku 2015 již považujeme lokality Hrádek a Raná díky jejich propojení za jednu společnou lokalitu, pro účely zachování kontinuity jsou však v této tabulce stále uváděny odděleně. Údaje jsou převzaty ze závěrečné zprávy monitoringu sysla obecného v ČR v roce 2022. Čísla s otazníkem značí nejisté údaje.

Lokalita	Odhadovaná početnost v letech														
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<i>Albeř</i>	40	55	25	15	5	3	3	3	3	3	1	0	0	0	0
Bezděčín	250	350	300	150	80	120	270	600	600	700	1 000	1 000	1000	1000	1000
Biskoupky	110	230	140	25	50	50	90	130	80	130	130	130	150	70	35
Bořítov	200	200	200	200	200	240	250	280	300	300	250	280	300	290	300

Břeclav - Ladná	35	35	35	45	20	10	5	1	15	10	10	0?	25	30	35
Čejč	20		40?	40?	40?	30?		20?	10?	10?	15?	25?	25?	10	10?
Černice				5?	10	5	8	10	5?	7?	5	3?	0?	0	
Havraníky (ohrada s koňmi)															10?
Hliniště												85?	0	48	45
Hnanice – hřiště									5	5	3?	2?	5?	10	15
Hnanice – U Sklepni uličky												10?	20?	25	30
Hnanice – vinice								15?	10	10	5?	5?	10?	5	5?
Hodkovice n/Moh	10	10	10	5	3	5	5	4	2	21	35	60	70	120	220
Hrádek	130	150	300	320	350	350	400	350	350	320	300	400	300	70	240
Hrušovany u Brna	100	80?	80?	100?	70?	70?	80?	100?	150?	180?	250?	350?	350?	350	400?
Ivančice	25	15	15	10	10	5	10	10	15	25	30	40	50	40	60
Jamolice	100	150	150	130	130	110	170	180	140	140	180	220	150	120	150
Jaroslavice – hřiště										25	25	30	65	30	15
Jaroslavice – nám. Přátelství	10?	5?	5?	0?	0?			1	1?	3?	1?	10?	10?	10?	15?
Jaroslavice – nám. Evropy												zatím bez odhadu	10?	5?	5?
Jaroslavice – vinice nad lok. V Údolí													zatím bez odhadu	10?	5?
Karlovy Vary – golf	60	70	100	200	200	45	15	10	28	37	50	100	100	70	180
Kolín	50	70	100	100	150	85	130	90	85	65	65	70	80	80	80
Kyjov - Milotice	250	400	400	400	400	400	450	350	200	240	120	170	60	140	160
Letňany	650	600	550	400	250	40	40	50	35	5?	1?	0	0	0	0
Loděnice	50	10	13	20	8 (15-20)	10	25	25	30	40	40	30	15	30	40
Medlánecké kopce - trafo											1	?	?	?	0
Medlánky	120	130	200	400	550	500	550	500	600	600	550	450	450	550	500
Miroslav	10	25	55	70	80	220	270	300	350	400	650	750	800	800	800
Miroslav – zahrádky a okolí											desítky	desítky	vyšší desítky	30?	desítky
Mohelno	70	60	75	75	90	100	100	100	100	80	70	75	140	80	120
Obora u Boskovic						45	35	35	30	20	40	50	40	45	5
Písečný vrch										57	80	50	70	38	25
PR Nad řekami	20	35	55	50	35	30	30	20	45	50	70	70	45	45	50

Radouč	20	60	35	70	100	100	100	180	280	300	450	700	1500	900	600
Raná	250	250	150	150	200	200	300	380	500	550	650	700	700	80	80
Roudnice n/Lab	100	100	100	100	60	45	45	50	50	20	10	30	40	15	70
Strakonice – jezdecký areál											jednotli ví jedinci	1	0?	0	
Strakonice – letišťe	75	40	40	50	60	20	55	60	60	75	150	200	90	10	0
Trhovy/Bor/ Loužek	60	70	90	95	60	55	50	65	75	0/5/13 0	0/5/14 0	0/10/ 130	0/8/ 110	-/10/ 100	-/0/5
Trója													15	20	20
Újezd u Brna	10?	0?	10?	10?	10?	0?		5?	10	10?	5?	5?	5?	0?	0
Valtice								10 (Rako usko)	30? (Rako usko)	20?	0	0	5?	15:	15?
Velká Dobrá	15	15	10	20	25	20	30	40	100	230	400	400	700	400	400
Velké Pavlovice	40	40?	40?	50?	60?	90?	600?	500?	500?	500?	550?	550?	250?	20?	30?
Velké Pavlovice - Šlechtitelka (založeno 2021)														40	5?
Vyškov	650	600	600	550	500	550	650	500	250	350	300	350	300	240	250
Celkový odhad početnosti	3564	3755	3779	3714	3641	3376	4103	4 277	4 263	4 788	5 662	6 356	7255	5436	5530
Celkový odhad početnosti včetně nejistých údajů	3599	3908	3954	3879	3821	3596	4798	4 992	5 049	5 673	6 637	7 541	8063	6001	6030

3.4 Výzkum

RP:

Z výzkumných aktivit bude v roce 2022 posledním rokem pokračovat realizace tříletého projektu společnosti ALKA Wildlife o.p.s. „Sysel obecný a zemědělství – vzájemné interakce, využití výsledků k minimalizaci škod a k podpoře sysla obecného“, který byl podpořen v rámci programu Prostředí pro život Technologické agentury ČR. Projekt probíhá na několika lokalitách jižní Moravy a je zaměřen na studium ekologie sysla v prostředí zemědělské krajiny s cílem získat poznatky dále využitelné jak pro udržitelné zemědělství a případnou prevenci škod způsobovaných systlem, tak pro konkrétní podporu syslích populací v tomto prostředí. V rámci IP Life bude druhým rokem pokračovat studie „Zhodnocení dopadů nekontrolovaného příkrmování veřejností na populaci sysla obecného a vhodnosti takových populací pro repatriační účely“, který realizuje Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy. Cílem studie je zhodnotit dopady nekontrolovaného příkrmování veřejností na silně dotčenou

populaci a porovnat stav této populace s minimálně dotčenou populací nacházející se na stejné lokalitě (Radouč) a s nedotčenou populací nacházející se na jiné lokalitě (Bezděčín). Výsledná zjištění budou nápomocná při dalším nastavování managementu a aktivit na lokalitách sysla obecného a při hledání vhodných zdrojových lokalit pro repatriace tohoto chráněného druhu.

Dále bude pokračovat výzkum v rámci diplomové práce zadané v roce 2021. Diplomová práce se věnuje výzkumu denní aktivity syslů na dvou lokalitách v Českém středohoří, z nich jedna z dílčích lokalit na vrchu Raná je lidmi hojně navštěvovaná a druhá bez vlivu rušení lidmi. Výsledkem by měl být popis průběhu denní aktivity a to, jak se mění její rozložení v sezóně.

V případě zájmu studentů budou zadány další bakalářské či diplomové práce zaměřené na výzkum sysla obecného.

Realizace:

Během letního monitoringu byly z většiny navštívených lokalit odebrány směsné vzorky trusu, které byly předány k parazitologickým analýzám.

Dle plánu již třetím a zároveň posledním rokem pokračovala realizace projektu společnosti ALKA Wildlife o.p.s. „Sysel obecný a zemědělství – vzájemné interakce, využití výsledků k minimalizaci škod a k podpoře sysla obecného“, který byl podpořen v rámci programu Prostředí pro život Technologické agentury ČR. Realizace projektu zahrnovala sledování syslů v různých prostředích (na poli, ve volné krajině) a podmínkách (přirozených, polopřirozených). I v třetím roce projektu pokračovalo sledování škod a opatření ve volné krajině a na polích. Dále bylo provedeno experimentální pěstování zeleniny a dalších plodin v oploceném sadu v Hrušovanech u Brna a byla ověřována konzumace vybraných druhů plodin v návaznosti na výstupy z roku 2021. Proběhlo také testování reakce syslů na různé typy opatření proti hlodavcům, konkrétně se jednalo o čichové, zrakové a zvukové plašiče a mechanickou bariéru. V posledním roce projektu proběhlo také mapování výskytu kolonií sysla obecného a další průzkum mezi místními farmáři s cílem zjistit jejich názory na přítomnost sysla.

V druhém roce Projekt IP Life „Zhodnocení dopadů nekontrolovaného příkrmování veřejností na populaci sysla obecného a vhodnosti takových populací pro repatriační účely“, bylo možné zahájit terénní práce a sběr dat na lokalitách Radouč a Bezděčín. Odchyty syslů proběhly ve dvou fázích, první fáze odchytů proběhla v období rozmnožování v dubnu a druhá fáze odchytů proběhla v červnu v době, kdy mláďata začala opouštět své mateřské nory. Předběžné výsledky projektu, které zatím mohou hodnotit pouze údaje o hmotnosti a rozmnožování syslů obecných v průběhu jedné sezóny poukazují na to, že intenzivní příkrmování skutečně ovlivňuje fungování syslí kolonie.

Průběžné výsledky dvou výše uvedených projektů byly zpracovateli prezentovány na říjnovém setkání realizátorů ZP.

3.5 Výchova a osvěta

RP:

V rámci výchovy a osvěty budou v roce 2022 při vhodných příležitostech distribuovány různé propagační materiály vytvořené v předchozích letech (např. brožury, komiks, letáky, pexeso, výukový program, putovní výstava či materiály zpracované přímo pro orgány ochrany přírody). Exkurze a akce pro veřejnost (např. již tradiční syslí aktivity spojené se Slavnostmi stepí v Českém středohoří nebo s meruňkobraním ve Velkých Pavlovicích, Tradiční výprava za sysly na golf v Karlových Varech či exkurze pro školní skupiny na lokalitu Radouč) proběhnou v závislosti na aktuálních vládních opatřeních souvisejících s pandemií COVID-19. Nadále budou v provozu i dosud využívané webové stránky o syslech (např. <http://www.zachranneprogramy.cz/sysel-obecny/>, <https://www.syslinavinici.cz/>) a aktivity spojené s udílením „syslích známek“ vinařům a sadařům, na jejichž pozemcích se sysel v ČR vyskytuje.

Na lokalitě Radouč v Mladé Boleslavi bude ve spolupráci s ČSOP druhým rokem pokračovat činnost informačních „syslích“ hlídek, jejichž cílem bude, stejně tak jako minulý rok, šířit povědomí veřejnosti o záchranném programu pro sysla, a také apelovat na návštěvníky, aby sysly na Radouči nekrmili. Hlídky budou na lokalitě působit od června do srpna, tedy v době nejvyšší aktivity syslů.

Nadále bude probíhat i komunikace s uživateli pozemků na lokalitách s výskytem sysla, a to zejména v souvislosti se zajištěním vhodného managementu, užší spolupráci se zemědělci na lokální úrovni předpokládáme i při řešení výše uvedeného výzkumného projektu.

Realizace:

Velká pozornost byla v roce 2022 opět věnována osvětě na lokalitě Radouč v Mladé Boleslavi, kde druhým rokem v rámci pilotního projektu působila ve spolupráci s ČSOP Informační a strážní služba, neboli „Syslí hlídky“. V posledních letech docházelo na Radouči k intenzivnímu krmení syslů ze strany návštěvníků, k čemuž se váže mnoho rizik – např. změny v chování syslů, přímé ohrožení syslů nevhodnou potravou, zvýšené riziko přenosu chorob, nepřírozený populační boom atd. Syslí hlídky koordinoval Český svaz ochránců přírody. Všechny osoby vykonávající informační a strážní službu se účastnily on-line školení zajišťovaného pracovníky AOPK ČR, nebo se proškolily samostatně s pomocí pro tyto účely vytvořeného manuálu AOPK ČR. Členové hlídek v průběhu letních prázdnin o víkendových dnech obcházel Radouč v roli „toulavého průvodce“, informovali návštěvníky o nevhodnosti krmení syslů, o tom, že sysel je kriticky ohrožený živočich, pro něhož existuje záchranný program, rozdávali lidem informační letáky a s pomocí manuálu odpovídali na jejich všemožné dotazy o biologii a chování syslů. V průběhu výkonu informační a strážní služby se vystříдалo celkem 10 osob vykonávající tuto činnost. Celkově byli členové informační a strážní služby přijímáni veřejností spíše kladně a respektovali jejich upozornění. Před začátkem výkonu informační a strážní služby byl zaznamenán incident, kdy ukrajinské děti obtěžovaly sysly klackem. Z tohoto důvodu se přikročilo k dřívějšímu nasazení hlídek a vydání letáčku v ukrajinštině. Výkon informační a strážní služby pak proběhl v roce 2022 celkem bez větších problémů a incidentů. Oproti minulému roku se začal evidovat počet intervencí, tedy oslovení návštěvníků na lokalitě. Služby vykázali celkem 1749 intervencí. Nejvíce intervencí za den bylo 100. Oproti roku 2021 byla standardizována velikost sloužící hlídky na dva členy a podařilo se zajistit zázemí v podobě malého mobilního dřevěného domečku. Hlídky byly vybaveny identifikujícími prvky v podobě visacích průkazek a nově i výstražných vest.

Dle hlášení bylo na lokalitě méně návštěvníků ve dnech deštivých i při horkých slunečních dnech. Díky získanému zázemí v podobě uzavíratelného domečku bylo možné nabízet i různé osvětové materiály.

Dne 26. června proběhla na lokalitě Karlovy Vary exkurze pro širokou veřejnost „Tradiční výprava za sysly na golf“. Návštěvníkům byli předvedeni odchycení sysly a byly jim poskytnuty obšírné informace o jejich životě a příčinách jejich ohrožení. Akci zajišťovali Jan Matějů (Muzeum Karlovy Vary) a Tereza Brzobohatá (AOPK ČR Praha).

Při vhodných příležitostech byly distribuovány dříve zhotovené propagační předměty. V Zoo Hluboká nad Vltavou bylo i nadále možné si sysly v sezóně důkladně prohlédnout v místní expozici.

V rámci projektu Monitoring a podpora sysla obecného na jižní Moravě 2022 bylo realizováno několik osvětových aktivit: informační stánek o syslovi při akci Slet na Miroslavském letišti a v ZOO Olomouc a na Miroslavském letišti take dva projektové dny pro děti ZŠ Slavonice a ZŠ Miroslav), připraveny byly dvě reportáže (Český Rozhlas pořad Natura, ČT pořad Občanské noviny), vytištěny byly propagační materiály (magnetky a podtácky). Dále bylo publikováno několik aktualit na webu www.syslinavinici.cz a facebooku Záchranné programy ohrožených druhů a ALKA Wildlife, youtube kanále Ze života syslů. Funkční je mapová aplikace <http://mapa.syslinavinici.cz>. Nadále probíhá komunikace s vinaři a sadaři.

V roce 2022 byly vytvořeny zbývající výstupy projektu společnosti ALKA Wildlife o.p.s. „Sysel obecný a zemědělství – vzájemné interakce, využití výsledků k minimalizaci škod a k podpoře sysla obecného“: informační brožura a 3 články v odborném časopise (Unusual habitat of European ground squirrel (*Spermophilus citellus*) populations in agricultural landscape - zasláno k recenznímu řízení do Journal of Vertebrate Biology; European ground squirrels in backyard gardens: Identifying and mitigating agricultural conflicts with an endangered species - zasláno k recenznímu řízení do Animal biodiversity and Conservation; A spatial tool to identify potential conflict hotspots for the European ground squirrel in agricultural land - zasláno k recenznímu řízení do Animal biodiversity and Conservation).

3.6 Ostatní opatření

RP:

V této kategorii nejsou pro rok 2022 plánována žádná konkrétní opatření. Podobně jako v předchozích letech budou postupně doplňovány základní relevantní údaje (vlastnické vztahy, stav managementu a jeho výhledy, apod.) o případných nově objevených lokalitách.

Realizace:

Aktivity spadající do tohoto opatření probíhaly dle potřeby a ve vztahu k situaci na jednotlivých lokalitách, byly např. zjišťovány základní údaje o nové lokalitě u Havraníků.

DALŠÍ:

Dle aktuální potřeby budou ve spolupráci s danými orgány ochrany přírody vyřizovány např. žádosti o výjimky k různým akcím na jednotlivých lokalitách či další potřebná vyjádření.

Koncem roku bude již tradičně uspořádáno setkání garantů lokalit a dalších odborníků spolupracujících na realizaci záchranného programu.

Realizace:

V říjnu 2022 došlo k odchodu koordinátorky záchranného programu Mgr. Brzobohaté, nová koordinátorka Ing. Čolobentíčová na pozici nastoupila v lednu 2023.

V průběhu roku 2022 byly dle potřeby s příslušnými orgány ochrany přírody konzultovány záměry či žádosti o výjimky na jednotlivých lokalitách. Na lokalitě Bezděčín v Mladé Boleslavi byly v předchozích dvou letech (2020 a 2021) při kontrole ze strany KÚ Středočeského kraje zjištěny opětovně nepovolené navážky a skrývky půdy na pozemcích v těsném sousedství ochranného pásma PP Bezděčín. Dne 7. 10. 2021 byla proto lokalita navštívena za účasti AOPK ČR, ČIŽP a kriminalistů z Mladé Boleslavi. V této době ovšem sysli již hibernovali, a tak nebylo možné prokázat výskyt druhu na předmětných pozemcích. Případem se dále zabývala Policie ČR. V roce 2022 byla lokalita navštívena v rámci pravidelného monitoringu a bylo shledáno, že sysli se na lokalitě dále vyskytují, navážka však zatím odstraněna nebyla a zarůstá vegetací.

Na lokalitě Mohelno, kde byla na jaře 2019 dokončena instalace zpomalovacích prahů na silnici vedoucí podél větší části lokality, byl v roce 2022 již 5. rokem proveden pravidelný monitoring přejetých jedinců, a to stejnou metodikou a ve stejném časovém rozsahu jako v předchozích letech, aby mohla být vyhodnocena účinnost instalovaných prahů. Po pátém roce od zavedení tohoto opatření byl na předmětné silnici zaznamenán pouze jeden přejetý sysel (v roce 2021 zde nebyl zaznamenán ani jeden přejetý sysel). Zpomalovací prahy tedy evidentně plní svou funkci - přispěly ke zklidnění dopravy a pomohly snížit úmrtnost syslů. Nicméně dle informace od garantky lokality sem údajně chodí lovit kočka.

Na lokalitě Roudnice nad Labem byly zaznamenány problémy související s leteckou akcí Memorial Air show, neohlášenou stavbou vodovodní přípojky v místech stanice zdravotnické záchranné služby, a s terénními úpravami u vjezdu na plochu dráhy; za hangáry bylo zjištěno shoreliště a skládka dřevěného odpadu; vše v místech výskytu syslí kolonie. Uvedenými problémy se zabývají kompetentní orgány ochrany přírody, tedy KÚ Ústeckého kraje a ČIŽP. V nedávné době však došlo k výměně vedení Aeroklubu Memorial Air Show a zdá se, že nové vedení má zájem o spolupráci s orgány ochrany přírody.

Dne 19. 10. 2022 proběhlo setkání garantů lokalit a dalších odborníků spolupracujících na realizaci ZP sysla obecného. Setkání se uskutečnilo v kombinované formě, tedy prezenčně na ústředí AOPK ČR, za současného online přenosu formou videokonference.

SHRNUTÍ A ZÁVĚR

1. Zajištění managementu a vývoj na jednotlivých lokalitách

Management vegetace probíhal na většině lokalit odpovídající formou i díky podpoře zajišťované v rámci záchranného programu z několika dotačních programů (POPFK, PPK) či z příspěvků některých krajských úřadů. V letošní sezóně, která byla velmi proměnlivá na počasí, byly zaznamenány i některé významnější problémy s údržbou lokalit: Hrubšice - Biskoupky, kde je dlouhodobě problém s managementem (mnoho vlastníků, lokalita není kosená a je zde mnoho stařiny) a Raná – Hrádek, kde vyšší vegetace stěžovala sčítání jedinců

při monitoringu. Management vegetace na ostatních lokalitách lze označit přinejhorším jako vyhovující, spíše však dobrý až velmi dobrý.

V Tabulce 4 je uvedeno 14 lokalit s nejvyšší odhadovanou početností při letním monitoringu 2022. Hranice pro tuto početnost je 100 jedinců. Tyto lokality představují z hlediska početnosti asi 90 % z celkové populace sysla v ČR, což je nepatrně více, než v předchozím roce (86 %), zároveň je to podstatně vyšší podíl než na počátku realizace ZP (68 %). Oproti minulému roku nebyla do tabulky zařazena lokalita Loužek (Trhovky) a naopak byly po roce opětovně přidány lokality Karlovy Vary – golf a Mohelno. Je možné, že v dalších letech budou všechny zmíněné vyřazené lokality opět zařazeny mezi tzv. lokality „stovkové“.

Celkově lze výsledky monitoringu sysla v roce 2022 shrnout v následujících základních bodech: celková odhadovaná početnost pro ČR se velmi nepatrně zvýšila, ale oproti počtům v roce 2020 zůstává poměrně nízká a to zřejmě vlivem proměnlivého počasí. Výskyt byl potvrzen na 40 lokalitách, což je o jednu méně než loni. U největších (tzv. „stovkových“ lokalit – viz Tabulka 4) byl zaznamenán v 9 případech nárůst početnosti oproti roku 2021, ve 2 případech pokles početnosti a ve 3 případech zůstal odhad totožný. Letošní vývoj byl pro sysly ale celkově spíše příznivý. U 18 populací se odhadované počty jedinců oproti loňskému roku zvýšily nebo, jak tomu je na 13 lokalitách, zůstaly stejné. Z tohoto počtu byl na dvou lokalitách – Hodkovice nad Mohelkou a Karlovy Vary - golf vzestup početnosti syslů poměrně významný. Na 12 lokalitách byl zaznamenán pokles početnosti, ve většině případů se však nejednalo o významné počty. Největší pokles byl zaznamenán na lokalitách Bězdčín (50%), a Radouč (33%). Na základě výsledků monitoringu z letošní sezóny považujeme za zaniklou populaci syslů na louce u recepce kempu Bor (Trhovky) a letišti ve Strakonici. Příčinou byla dlouhodobě nízká početnost jedinců respektive často opakované nevhodné meteorologické podmínky – přivalové srážky. Výskyt syslů se nepodařilo prokázat ani na lokalitě Újezd u Brna, která je považována za zaniklou od roku 2021, a také na lokalitě Medlánky-trávník u trafostanice, kde byl v roce 2018 náhodně zaznamenán výskyt jednoho jedince. Naproti tomu byla objevena nová satelitní populace syslů nedaleko obce Hnanice na Havranickém vřesovišti. Na základě nálezu nor v pastvině exmoorských koní se zde v červnu podařilo doložit výskyt dospělé samice a čtyř mláďat. Dále byl i v roce 2022 prokázán výskyt syslů na lokalitě Hliniště pod Milou, kde proběhla v roce 2019 repatriace, která byla v následujícím roce prohlášena za neúspěšnou (z důvodu nalezení pouze jednoho uhynulého jedince během celého roku 2020). Na lokalitě pokračoval vhodný management prostředí a bylo zde vypuštěno množství dalších syslů.

2. Realizace polopřirozeného chovu

Vývoj v odchovech sysla obecného v roce 2022 považujeme oproti předchozím sezónám za průměrný, neboť se ve 3 z 5 chovů podařilo zajistit reprodukci v takovém počtu, aby mohli být jedinci využiti pro vypuštění na lokality ve volné přírodě. V roce 2022 byl zaznamenán úspěch v chovu v ZS Vlašim, kde se poprvé podařilo odchovat dostatečné množství mláďat, zdejší jedinci tak mohli být využiti k transferu do volné přírody.

Celkem bylo pro účely vypouštění do volné přírody využito 34 syslů z českých polopřirozených chovů: 19 jedinců ze Zoo Brno, 10 jedinců ze ZS Vlašim a 5 jedinců ze Zoo Hluboká nad Vltavou. Celkově lze na základě provedených odchytů konstatovat, že syslové jsou v odchovech obecně v dobrém zdravotním stavu, na podzim pak standardně začali hibernovat.

3. Početnost populace v ČR

V roce 2022 byla celková početnost odhadnuta na 6030 jedinců, což představuje velmi mírné navýšení oproti předchozímu roku (6001). Celkový trend vývoje početnosti sysla obecného v ČR se však v letech 2021 a 2022 jeví jako nepříliš dobrý, a to zejména vlivem nepříznivého počasí (v roce 2020 byla početnost odhadována na 8063).

4. Repatriace a posilování malých populací

I tyto aktivity v roce 2022 úspěšně pokračovaly. Byla realizována třetí etapa repatriace na lokalitě Hliniště, kam bylo vypuštěno celkem 32 jedinců původem ze zahraničních chovů.

Druhým rokem byla posílena i lokalita v Loděnici, kde proběhlo vypouštění ve dvou etapách a celkem zde bylo vypuštěno 34 jedinců z českých chovů.

Pokračovalo samozřejmě i sledování první takto založené lokality na Písečném vrchu. Zde bylo zaznamenáno snížení početnosti, nejednalo se však o příliš velký propad. Na lokalitě bylo potvrzeno rozmnožování syslů – přinejmenším dva vrhy mláďat a celková situace se tak jeví spíše jako příznivá. K určitému objektivnímu zvýšení počtu syslů došlo, po loňském kolapsu, i ve vinicích v okolí Velkých Pavlovic.

V příští sezóně tak bude potřeba detailněji monitorovat situaci na všech uvedených lokalitách. Výběr lokalit pro další repatriaci a posílení bude proveden počátkem roku 2023, v případě posilování i s ohledem na jarní kontroly uvažovaných kolonií.

Tabulka 4. Přehled lokalit s odhadovanou početností 100 a více jedinců dle početnosti v roce 2022 a zhodnocení managementu v roce 2022. Pro srovnání jsou uvedeny odhadované početnosti od roku 2008, tedy od roku schválení ZP.

Lokalita	Odhadovaná početnost															2022	Stav managementu
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021			
Radouč	20	60	35	70	100	100	100	180	280	300	450	700	1500	900	600	Dobry	
Raná + Hrádek*	380	400	450	470	550	550	700	730	850	870	950	1 100	1000	150	320	Hrádek d Raná – velm	
Bezděčín	250	350	300	150	80	120	270	600	600	700	1 000	1 000	1000	1000	1000	Velmi do	
Miroslav	10	25	55	70	80	220	270	300	350	400	650	750	800	800	800	Dobry	
Mohelno	70	60	75	75	90	100	100	100	100	80	70	75	140	80	120	Velmi do	
Velká Dobrá	15	15	10	20	25	20	30	40	100	230	400	400	700	400	400	Velmi do	
Brno – Medlánky	120	130	200	400	550	500	550	500	600	600	550	450	450	550	500	Velmi do	
Hrušovany u Brna°	100	80	80	100	70	70	80	100	150	180	250	350	350	350	400	Dobry	
Vyškov	650	600	600	550	500	550	650	500	250	350	300	350	300	240	250	Velmi do	
Bořitov	200	200	200	200	200	240	250	280	300	300	250	280	300	290	300	Dobry	
Karlovy Vary - golf	60	70	100	200	200	45	15	10	28	37	50	100	100	70	180	Velmi do	
Kyjov-Milotice	250	400	400	400	400	400	450	350	200	240	120	170	60	140	160	Velmi do	
Hodkovice nad Mohelkou	10	10	10	5	3	5	5	4	2	21	35	60	70	120	220	Velmi do	
Jamolice	100	150	150	130	130	110	170	180	140	140	180	220	150	120	150	Velmi do	
% z celkového počtu syslů v ČR	68 %	73 %	73 %	77 %	82 %	87 %	90 %	91 %	90 %	91 %	92 %	91 %	89 %	86 %	90%		
součet	2440	2860	2890	2980	3115	3140	4330	4520	4558	5182	6120	6890	7160	5170	5400		
celkový odhad pro daný rok	3599	3908	3954	3879	3821	3596	4798	4992	5049	5673	6637	7541	8063	6001	6030		

Poznámky:

* Tyto lokality byly dříve hodnoceny odděleně (a v seznamu letního monitoringu tak jsou stále vedeny), nicméně díky jejich částečnému propojení je zde pro tyto účely uvádíme jako jednu lokalitu.

° Odhady z těchto lokalit jsou značně nejisté, neboť je těžké v prostředí vinic sysly pozorovat a jejich hustoty jsou zde mnohem menší